

gationer, og det er ogsaa kun en Del af dem, der er til Salg eller skal sælges. I hvert Fald de $\frac{2}{5}$, i mange Tilfælde over de $\frac{2}{5}$, udlaanes af Statslaanefonden, hvis Obligationer ikke udbydes til Salg. Men naturligvis maa man regne med det Rentetab, Staten lider, det erkender jeg. Den eneste Maade, hvorpaa man kan komme til Klarhed over, hvilke Ofre Staten bringer, er ved at undersøge, hvilket Rentetab Staten gennem Aarene har lidt, og hvilket Rentetab den lider i Øjeblikket. Men det er jo ogsaa et af de Spørgsmaal, som der kan forhandles om ved denne Sags fremtidige Ordning, hvilke Ofre Staten kan bringe for at fremme denne Sag. Jeg vil der gøre opmærksom paa, at da Loven af 30. April 1909 blev vedtagen, forelaa der hverken fra Regeringens eller nogen anden Side noget Forslag om en højere Rente end den, Loven indeholder, skønt det er saa kort Tid, siden den Lov blev vedtagen.

Men i øvrigt er der maaske for Staten og Samfundet andre Fordele forbundet med de Ofre, der her tales om, end netop de 3 pCt., Obligationerne give. Jeg føler mig overbevist om, at de Ofre, Staten her bringer, de Udlaan, den her yder, ville give gode Renter i Tidens Løb. Det kan vise sig paa forskellig Maade. Enhver, der har Øje for Forholdene ude over Landet, vil vide, at den selvstændige Virksomhed højner og dygtiggør den danske Arbejderstand, det er der ikke nogen som helst Tvivl om, ligesom at en kraftigere og dygtigere Slægt vokser frem i de selvstændige Hjem end i de jordløse Landarbejders Huse. Jeg tror ogsaa, at man maa indrømme, at jordløse Landarbejdere, der gaa over til at blive jordende Husmænd, komme ind paa bedre økonomiske Forhold, at de blive mere købedygtige, og at de kunne svare større direkte og navnlig større indirekte Skatter. Jeg er ogsaa overbevist om, at Statens og Kommunens Udgifter til Alderdomsforsørgelse, til Fattigvæsen og Sygevæsen vilde været stegne endnu stærkere, end de ere, hvis ikke disse Foranstaltninger vare blevne trufne. Og jeg vil spørge, om man ikke tror, at det er god Økonomi at anvende Penge paa denne Maade i Stedet for i stadig større Udstrækning at putte dem i Arbejdsløshedens bundløse Lomme.

Jeg tror, at det er et af de Formaal, vi maa stræbe efter at fyldestgøre herhjemme: at indrette Samfundet saaledes, at Arbejdsløsheden kan afskaffes. Der er ikke Tvivl om, at der ud over Landet vil kunne skaffes lønnende Arbejde til langt

flere Hænder end dem, der for Øjeblikket ere beskæftigede derude. Jeg tror ogsaa, at det er en snæversynet Økonomi af et Land at indrette sig saaledes, at vi vedblivende Aar efter Aar skulle aflevere en Del af vor fremadstræbende Ungdom til fremmede Stater, netop naar denne Ungdom staa rustet til at yde Vederlag for de store Udgifter, der ere ofrede paa at opføde, oplære og dygtiggøre den. Landet er daarligt tjent dermed, og bedst var det vist for mange af dem, der søge Lykken i det fremmede, om de bleve herhjemme.

Naar jeg har raadet det ærede Medlem fra Frederiksberg til at undersøge Virkningerne af denne Lov om Jord til Husmænd noget nærmere, er det, fordi det nok kunde være, at det ærede Medlem saa kunde komme med en Kritik, der var mere værd end den, vi hørte forleden. Der kan altid være noget at sige om en saadan Sag, og jeg har netop bedt om Ordet i Dag for at fremsætte en Kritik af en af Siderne ved denne Lovs Gennemførelse, nemlig den langsomme Maade, hvorpaa disse Laan ekspederes. Det er ikke nok, at en Lov er god; det gælder ogsaa om, at den gennemføres paa en god og hensigtsmæssig Maade. Det er ikke alene selve Laanene, men ogsaa i høj Grad Tillægslaanene, der ekspederes for langsomt. Jeg ved saaledes, at der hjemme fra mit Amt ligger Laanesager i Ministeriet paa 5te Maaned. Enhver vil indse, at denne Langsomhed volder store Vanskeligheder for dem, der skulle nyde godt af Laanene. Den Glæde og Tilfredshed, der har været blandt Arbejderne over de trufne Foranstaltninger, skulde man nødig svække ved en i høj Grad uheldig Gennemførelse. En Gave, Hjælp eller Understøttelse har jo, naar den kommer paa rette Tid og Sted, altid sin Betydning, men den bliver meget mere værd, faar den dobbelte Værdi, naar vedkommende kunne mærke, at de faa en saadan Haandsrækning og Støtte af et godt Hjerte og med god Villie. Saadan er det ogsaa her. Hurtig Hjælp er dobbelt Hjælp, og den Langsomhed, hvormed disse Sager ere fremmede, har ført til, at Husmænd, som skulle betale Jordsælgeren Prisen for Jorden, skulle betale Købmanden for Materialier og navnlig Haandværkerne for Optørelse af Bygningen; maa Gang efter Gang forny de Veksler, de have været nødt til at udstede for at skaffe de fornødne Penge. Jeg har faaet Beviser i Mængde derpaa og er bleven spurgt: Hvornaar kunne vi dog faa disse Penge?